

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายเฉลิมพล เอกอรุณกุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๓๒/๒๕๕๒

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๖ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้ว เห็นว่า โดยปกติแล้ว หากกฎหมายประสงค์จะกำหนดแบบหรือวิธีการเกี่ยวกับการลาออกจากตำแหน่งจะต้องกระทำอย่างไร ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ และต้องยื่นต่อผู้ใด และจะมีผลเมื่อใด ก็จะมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายนั้นอย่างชัดเจน ดังเช่นที่มีการบัญญัติเรื่องแบบหรือวิธีการลาออกไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ อาทิ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐๕ บัญญัติว่า “ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดประสงค์จะลาออกจากราชการ ให้ยื่นหนังสือขอลาออกต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่ง โดยยื่นล่วงหน้าก่อนวันขอลาออกไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เป็นผู้พิจารณาก่อนวันขอลาออก

ในกรณีที่ผู้ประสงค์จะลาออกยื่นหนังสือขอลาออกล่วงหน้าน้อยกว่าสามสิบวัน และผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เห็นว่ามีเหตุผลและความจำเป็นจะอนุญาตให้ลาออกตามวันที่ขอลาออกก็ได้

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เห็นว่าจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการ จะยับยั้งการลาออกไว้เป็นเวลาไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันขอลาออกก็ได้

ในกรณีเช่นนั้น ถ้าผู้ลาออกมิได้ถอนใบลาออกก่อนครบกำหนดระยะเวลาการยับยั้ง ให้ถือว่า การลาออกนั้นมีผลเมื่อครบกำหนดเวลาตามที่ได้ยับยั้งไว้

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มิได้ยับยั้งตามวรรคสาม ให้การลาออกนั้น มีผลตั้งแต่วันขอลาออก

ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดประสงค์จะลาออกจากราชการเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตำแหน่งทางการเมืองหรือตำแหน่งอื่นที่ทาง ก.พ. กำหนด หรือเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้ยื่นหนังสือขอลาออกต่อผู้บังคับบัญชาตามวรรคหนึ่ง และให้การลาออกมีผลนับตั้งแต่วันที่ผู้นั้นขอลาออก

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการลาออก การพิจารณาอนุญาตให้ลาออกและการยับยั้งการลาออกจากราชการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด”

นอกจากนั้น พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๗ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ ต่างก็กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการลาออกไว้ในทำนองเดียวกับของข้าราชการพลเรือนสามัญ

อย่างไรก็ดี สำหรับการลาออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๖ (๓) บัญญัติแต่เพียงว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อ ... (๓) ลาออก” ปัญหาจึงมีว่า การลาออกของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องกระทำอย่างไร และจะมีผลให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อใด พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ (๓) ไม่ได้กำหนดแบบหรือวิธีการลาออกไว้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งประสงค์จะลาออกจึงอาจแสดงเจตนาเป็นลายลักษณ์อักษรยื่นไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นประธานของสภาที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ หรืออาจแสดงเจตนาขอลาออกด้วยวาจาอย่างชัดเจนต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นประธานของสภาที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ก็ได้ นอกจากนี้ โดยที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชนให้มาทำหน้าที่นิติบัญญัติ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ ได้บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทย โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติ มอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย

โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงมิได้อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของบุคคลใด ดังนั้น จึงสามารถที่จะแสดงเจตนาขอลาออกด้วยวาจาต่อสาธารณชนได้ การแสดงเจตนาขอลาออกด้วยวาจาจำเป็นต้องกระทำด้วยวิธีการที่แสดงให้เห็นว่าขอลาออกอย่างชัดเจน มิใช่เป็นการปรารภหรือปรึกษาหารือ หรือกล่าวลอยๆ ทั้งนี้ การลาออกย่อมมีผลตั้งแต่วันที่ขอลาออก

สำหรับกรณีของผู้ถูกร้อง ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติได้ว่า เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๒ ระหว่างเวลา ๑๒.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา ผู้ถูกร้องได้แถลงต่อสื่อมวลชนหลายสาขา ณ อาคารรัฐสภา และมีการแพร่ภาพออกอากาศทางสื่อโทรทัศน์ว่า ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่นี้เป็นต้นไป เนื่องจากรับไม่ได้ที่ความยุติธรรมในประเทศนี้มีสองมาตรฐาน และได้กล่าวด้วยว่าการลาออกครั้งนี้ไม่ได้ทำตามใบสั่งหรือประชดประชันใคร ทั้งนี้ ปรากฏข่าวจากหนังสือพิมพ์หลายฉบับมีข้อความทำนองเดียวกันกับข้อความดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการแสดงเจตนาขอลาออกจากตำแหน่งต่อสาธารณชนอย่างชัดเจน มีผลทำให้สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ (๓) ตั้งแต่วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๒

นายเฉลิมพล เอกอุรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ